

ՏԱՅ ՍԿԱՆՈՒՏ

ԿԻՍԱՄԱՍԵԱՅ ՀԱՆԴԵՍ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 3

1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1919

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳՈՐԾԸ ԻՆՔՆԻՆ ՊԱՐՏԱԴՐԻՉ Է

Հայաստանի Հանրապետութեան մայրաքաղաքէն եկած լուրերը մեզ համար ոգեւորիչ և միանգամայն քաջայերիչ են :

Ոգեւորիչ են, որովհետեւ կը տեսնուի որ սկսուտական շարժումը հոն՝ Մայր երկրի մէջ ևս կարեւորութիւն կ'ստանայ :

Քաջայերիչ է, անով որ, անոր ղէկը և պաշտպանութիւնը կ'ստանան են Ազգային պետական և ղեկավար անձերը :

Եւրոպայի մէջ շարժումը, որուն մէկ փոքր համարատուութիւնը կը ներկայացնենք մեր ներկայ թիւով, այնքան կարեւորութիւն ստացած է, որ զայն միակ դարմանը կը նկատեն, համաշխարհային աղէտին առաջ բերած բարոյական և ֆիզիքական աւերին ու, միջազգային եղբայրակցութեան կարեւորագոյն կապերէն մին է այն :

Մենք Հայերս, որ նոր հայրենիքի մը հիմնարկութեան պատմական և նուիրական դարագլուխ մը կ'սկսինք, իբր հանդիսատես չը պիտի մնայինք համաշխարհային այս շարժումին հանդէպ, շայժում մը որ ուղղակի կապ ունի ցեղին տեւականութեան և բարգաւաճումին հետ :

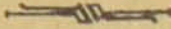
Յուսադրիչ լուրեր կուզան մեզ Կիլիկիայէն, Իզմիրէն և միւս գաւառներէն ևս, և մենք ըստէ առ ըստէ աւելի լուրջ կ'զգանք պարտականութեան ծանրութիւնը : Գործին կարեւորութեանը ըմբռնումը մեզ կը պարտադրէ կրկնապատկել մեր ուժերը և արհամարհելով արգելքները և դժուարութիւնները, շարունակել մեր ճամբան :

Եւ արդէն գործը, իբր բնութեան օրէնք, ինքզինք կը պարտադրէ, պէտք չը կայ թելադրանքներու և արուեստական միջոցներու. պարտաւոր ենք դիմաւորել զայն եթէ չենք ուզեր կոխտուտուիլ միջազգային պայքարին մէջ :

Գ. Ո.

Ս Կ Ա Ո Ւ Տ Ի Կ Ե Ա Ն Ք

Ս Կ Ա Ո Ւ Տ Ի Զ Մ Ը

Աշխարհի քաղաքակիրթ բոլոր երկիրներուն մէջ սկաուտական խումբեր կազմուած են: Սկաուտիզմը պատանիներու համար անհրաժեշտ և հիմնական դաստիարակութիւն մը նկատուած է: Ուրեմն անհրաժեշտ է ճշգրիտ գաղափար մը կազմել անոր մասին:

Սկաուտիզմը կը ջանայ երիտասարդին տալ, քարոյակյան, մտաւորակյան և ֆիզիկակյան գործնական դաստիարակութիւն մը: Ընտանեկան և դպրոցական դաստիարակութիւնները կը միանան անոր և կը պատրաստեն սպագայի իտէալ մարդը:

Սկաուտիզմը, տղան կ'առաջնորդէ քաղաքի աղմկակից մթնոլորտէն դուրս, դաշտերու մէջ, արեւի ճառագայթներուն տակ, բնութեան հետ շփման մէջ կը դնէ զայն: Հոն, սկաուտը կը զետեղէ իր վրանը, կը փնտռէ և կը պատրաստէ իր կերակուրը: Նա զուարճալի խաղեր կը կազմակերպէ, կը քայլէ, կը ցատքէ, կը վազէ, ծառերը կը մագլցի, տերեւներ կը հաւաքէ՝ իր անկողինը պատրաստելու համար, գետակներու վրայ կամրջակներ կը շինէ, մէկ խօսքով բնութեան ծոցին մէջ իր ֆիզիքական մշակոյթին հիմնական միջոցներուն կը նուիրուի: Երիտասարդին հոգիին մէջ բացօթեայ կեանքը յաճախ կը պճնուի պատահական գեղեցիկ խաղերով:

Սկաուտիզմի բարոյական ազդեցութիւնն ալ խիստ մեծ է: Սկաուտ պետը կարգ մը հրահանգներ կը պարտադրէ իր սկաուտներուն, որոնք կը կազմեն սկաուտական երզումն ու պարտականութիւնները: Փոքրիկ ակնարկ մը բաւական է, ըմբռնելու համար թէ անոնք բարոյականի բարձր և էական օրէնքներն են: Այդ օրէնքները տղուն մէջ կը զարգացնեն ֆիզիքական ուժն ու կորովը, ձեռներէցութեան ոգին, միտքի պայծառութիւնը, կարգապահութեան և համերաշխութեան ոգին, մէկ խօսքով կը կազմեն անհատի լաւ նկարագիրը: Բացարձակապէս սխալ է այն կարծիքը թէ սկաուտիզմը կը կազմէ միայն լաւ զինուորներ: Անիկա միեւնոյն ատեն կը պատրաստէ շարքաշ կեանքի համար տոկուն անհատներ:

Համաշխարհային պատերազմի միջոցին,

սկաուտները իրենց օժանդակութիւնը ընծայել իրենց հայրենիքին: 1914ի վերջերը, երբ անլիական գործօն բանակի շարքերը հետզհետ կը պակսէին 70,000 սկաուտ-պետեր խումբեր կազմեցին և դէպի ռազմադաշտ ուղղուեցան: 27,000 ծովային սկաուտներ ալ ծովեզերքներու պաշտպանութեան հոգը ստանձնեցին և նաւատորմին օժանդակեցին:

Անգլիացի սկաուտները զօրաւոր կազմակերպութիւն ունին: Հազարաւոր մարզարաններ և քլիպներ հիմնուած են բոլոր քաղաքներուն մէջ: Պետական և հանրային բոլոր վարժարաններուն մէջ ալ սկաուտիզմը մուտք գտած է: Կարելի եղած է տարբեր դասանանքի տարրեր դասակարգի պատկանող երիտասարդներ, այս վսեմ գաղափարին շուրջը հաւաքել: Սկաուտիզմի մասին հրատարակուած գիրքերն ու պարբերաթերթերը խիստ շատ են: Անոնցմէ ոմանք 200,000 օրինակէ աւելի թիրաժ ունեցած են:

Սկաուտիզմը, Անգլիայէն վերջ մուտք գրտաւ բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներուն մէջ: Անկլո-Սաքսոն ցեղին պատկանող Ամերիկան՝ այսօր 400,000 է աւելի սկաուտներ կը հաշուէ և թերեւս մօտ ատենէն այդ թիւը մէկ միլիոնի պիտի հասնի:

Հասին երկիրներու մէջ ալ սկաուտիզմը տարածուած է: Սպանիոյ մէջ Ալֆոնս թագաւորին նախագահութեան տակ 70,000 սկաուտներ կան: Մտալիոյ մէջ իշխանազուններն իսկ սկաուտական շարքերուն մէջ կը գտնուին: Սլաւ ժողովուրդները, Բոլոնիացիներն ու Չէխո-Սլաւներն ալ հետեւեցան անոր:

Պատերազմի հինգ երկար տարիներու ընթացքին, թշնամիէն ռանակոխ եղած փոքրիկն Պելճիքայ ունի 30,000 է աւելի սկաուտներ իսկ նորակազմ Բոլոնիա 80,000 է աւելի կը հաշուէ:

Ֆրանսայի մէջ Սկաուտիզմը մուտք գտաւ 1910 ին և կարճ ժամանակամիջոցի մէջ մեծ ծաւալ գտաւ: 180 է աւելի սկաուտական մասնաճիւղեր կան: Այդ կազմակերպութիւնը Սուրիոյ, Պոլսոյ, Սելանիկի և Իզմիրի մէջ ալ մուտք գտած է և անոնց յաջողութեան համար Հանրապետութեան Արտաքին գործոց նախարարութիւնը ամէն օժանդակութիւն կ'ընէ:

Ֆրանսայի մէջ սկաուտները միշտ քաջա-

ուած են, Պատերազմական և կրթական նա-
սարարութիւններուն կողմէ: Նոյնիսկ Պր. Բլէ-
սնսօ Ֆրանսայի Սկաուտներուն հովանաւորու-
իւնը ստանձնած ու «Սկաուտներու Պետ»
նազոսը տրուած է իրեն:

Սկաուտիզմը օրինակելի և օգտաշատ ձեռ-
նարկ մը ըլլալուն վստահ, մենք ևս ատենէ
մը ի վեր, անոր կարեւորութիւնը ըմբռնած
ենք: Համաշխարհային պատերազմի արհաւիրք-
ները թօթափելէ վերջ, ուրախութեամբ ձեռ-
նարկուեցաւ սկաուտական կազմակերպութեան
գործին: Արձագանքը եկաւ նաև Երևանէն,
ուր սկսուած է սկաուտական շարքերու կազ-
մութեան:

Ֆրանսայի և Ամերիկայի պետական մարդոց
մէկ քանին յայտնած գաղափարները հոս կ'արժէ
ներկայացնել:

Պ. ՇԱՊՈՅԱՆ

«Ամերիկայի Պոյ-սկաուտները նշանաւոր ծա-
ռայութիւն մատուցին ազգին՝ համաշխարհային
պատերազմին միջոցին: Անոնք որդիւնաւոր
գործ կատարեցին՝ Ազատութեան, փոխառու-
թեան և Պատերազմական Խնայողութեան պայ-
քարին մէջ, գործակցելով Կարմիր Խաչի և պա-
տերազմական գործի վերաբերեալ ուրիշ գործա-
կալութիւններու, հեռագիր տանելով, և այլն,
և այլն: Պոյ-սկաուտները ոչ միայն Ազգին ա-
պացուցին իրենց արժանիքը, այլև կարեւոր
օժանդակ մը եղան՝ որպէս զի Ամերիկեան Ժո-
զովուրդը աւելի խորունկ գոհացում մը ունե-
նայ հայրենասիրութեան և աղէկ քաղաքացիու-
թեան բարձրագոյն ըմբռնման մասին: Պոյ-սկա-
ուտական շարժումը ոչ միայն պէտք է պահ-
պանուի, այլև զօրացուցուի: Հանրային ոգի
կրող ամէն քաղաքացիի աջակցութեան արժանի
է ան: Ամերիկա չի կրնար իր արժանաւոր
դիրքը պահել համաշխարհային ներկայ մեծ բա-
րեջրումի միջոցին՝ եթէ Ամերիկայի մանչերը
նոր պատենութիւններ չվայելեն պատրաստուե-
լու համար քաղաքացիական պատասխանա-
տութիւններուն: Ու է ազգի ապագան կա-
խում ունի այդ ազգին երիտասարդ ուժերուն
հրահանգումէն և զարգացումէն: «Ուստի, ես,
Ուուաթու Ուիլսըն, Նախագահ Ամերիկայի
Միացեալ Նահանգներու, ներկայիս կը յանձ-
նարարեմ որ Յունիս 8ի կիրակի օրը և Յունիս
14ին (Flag Day) վերջացող շաբաթը նկատուի
Պոյ-սկաուտներու շաբաթ՝ բովանդակ Միացեալ
Նահանգներուն մէջ, և յատկացուի Ամերիկայի

Պոյ-սկաուտներուն գործին ամրացման, եկեղե-
ցիներուն, դպրոցներուն և ուրիշ նպատակայար-
մար կազմակերպութեանց գործակցութեամբ:
Ինչ որ ընենք Ամերիկայի Պոյ-սկաուտներու
արդիւնաւորութիւնը աւելցնելու նպատակով

ԳՕՄԱՆՏԱՆ ԲՕՍՅԷ

Ընդհանուր Տնօրէն Ֆրանսայի Սկաուտներու
և Նախկին պետ մարմնակրթութեան պատե-
րազմական Նախարարութեան:

անկեղծ օժանդակութիւն մը պիտի ըլլայ ազգին
բարգաւաճումին համար»:

ՌԻՒԼՍԸՆ
(Նախագահ Ամերիկայի)

«Երիտասարդութեան մէջ ոչ թէ միայն
Ֆիզիքական, այլ և բարոյական յատկութիւն-
ներ կը զարգացնէք, ինչպէս համբերութիւն,
պաղարիւնութիւն, ժուժկալութիւն, քաջու-
թիւն, կարգապահութիւն: Դուք ազգային
պաշտպանութեան կարեւոր օժանդակներն էք:
Դուք միանգամայն էք հանրային մտքին ճշմարիտ
դաստիարակները: Անդադար հայրենիքին վեր-
յիշել կու տաք անցեալի դասերը: Հայրենիքը
աղետաբեր լքումներէ և մահացու վհատու-
թիւններէ կը հեռացնէք: Վստահութեան և
յոյսի կը վարժեցնէք զայն և անոր կու տաք
կամքի, ուժի, և կեանքի մէջ յաջողելու բոլոր
միջոցները»:

Ֆրանս. Հանրապետութեան Նախագահ
ԲՈՒՍՆԳՍԲԷ

«Յաղթող ենք, բայց մեր լաւագոյն ընտ-
րեալ երիտասարդութիւնը մասամբ փճացած է:
Պէտք է նորոգել Ֆրանսայի արիւնը, ծուծն ու

ուսկորները: Ոչ մէկ փամանակ, ֆիզիքական և բարոյական առողջապահութիւնները, որոնք կը նոյնանան, ինչպէս նաև մարմնական և հոգեկան կարգապահութիւնները այնքան անհրաժեշտ նկատուած են՝ որքան այժմ: Մեծ գործ մը կը վերջանայ, մեծ պարսակակառուցում մը կ'սկսի, անհրաժեշտ են միեւնոյն առաքինութիւնները:

Երիտասարդներ, վաղը, դուք պիտի լինիք վերածնումի, ընկերային քաղաքական և բարոյական վերաշինութեան մեծ գործին գործաւորները և այդ բանին համար մենք ևս ձեզ հետ միասին պիտի աշխատինք:»

Ակադեմիական
և Երեսի. Ժողովի նախագահ
ՅՈՒՍԷՆ ԵՍԻՍԻ

«Մարդկային կեանքը, ինչ որ ալ ըլլայ անոր ուղղութիւնը, կ'արժէ միայն պարտակա-

ՅՈՒՍԷՆ ԵՍԻՍԻ

Իտալացի տեղակալ. նախագահ Ծրանսացի Սկսուածներու

նութեան գաղափարով և այն մտատանջութեամբ, որով մենք կը ջանանք այդ պարտականութիւնը պատուաւոր կերպով կատարել, Պարտականութիւնը լաւ կատարուած է, երբ խանդով սկսուած է: Անհրաժեշտ է համոզում գոյացնել անոր վսեմութեան և գեղեցկութեան վրայ: Լաւ արմատացած համոզումը միայն կը թոյլատրէ հանդուրժել յուսահատութիւններու, յոգնութիւններու, վիշտերու, վտանգներու և հիասթափումներու, որոնք եթէ իբր խիթան ընդունինք, կատարուած պարտականութիւնը աւելի յարգի կը լինի: Ահա, սկսուած մը այս կը սովորեցնէ ապագայի մարտիկներուն, անոնց հայթայթելով բարոյական յատ-

կութիւններու հետ ֆիզիքական միջոցներունք կը թոյլատրեն շիմագրաւել դժուար պարտականութիւններու և յաղթական դուրս ելլել ամէն ձեռնարկէ. քալելով գլուխը միշտ բարձր և ուղիղ»:

Ծրանսացի սկսուածներու
Նախագահ
Ժ. Պ. ԵՍԻՍԻ

«Երբ տասնեակ տարիներ առաջ, փափաքեցան զիս ալ Ծրանսացի սկսուածներուն, Պատուակալ Գոմիթէին անդամ արձանագրել, այդ ձեռնարկը շատ անհրաժեշտ նկատեցի: Պատերազմը որ 1911 թի վեր հետզհետէ սպառնական կարմիր երանգներ կը նկարէր հորիզոնին վրայ ցոյց տուաւ թէ, մենք անիրաւ չէինք երբ կը փափաքէինք, հայրենիքին պաշտպանութեան համար, ունենալ բարոյապէս և ֆիզիքապէս լաւ պատրաստուած երիտասարդութիւն մը, Արդարեւ Ֆրանսա, իր վարժարաններուն մէջ գտաւ անվեհեր պատանիներ, որոնք վերջին կռիւներուն մասնակցեցան:

Այսօր, ինչպէս նաև վաղը, հայրենիքը պէտք ունի, լուսամիտ, քաջարի, պաղարիւն երիտասարդներու, որոնք գիտեն լաւ դատել, շուտ վճռել, քաջութիւն ցոյց տալ, ուղղամտութիւն, ազատամտութիւն, զուարթութիւն և քաջութիւն ունենալ: Այս բոլորին զարգացման համար ալ ֆիզիքական լաւ դաստիարակութիւն մը պէտք է: Խաղաղութիւնը հակառակ մեր յաղթանակին շատ դժուարին պարտականութիւններ կ'ստեղծէ: Պատերազմի ատենուան առաքինութիւնները և թերեւս աւելին կը պահանջէ: Բարբարոսներուն պէտք է ցոյց տալ թէ մենք ի վիճակի ենք պաշտպանել մեր հայրենիքը և յաղթութեան շնորհներն ու առաւելութիւնները կորզել ու չը տալ ուրիշին»:

Գրագիտներու Ընկերութեան
Նախագահ
ԺՈՐԺ ԼԸ ԿՕՆԵ

«Ձեզ կը զրկեմ, Ձեր եղբայրներուն, Անգլիացի Պոյ-սկսուածներուն կողմէ իմ ջերմ երախտագիտութիւնս ու շնորհաւորութիւններս:

Ձեր մեծ եղբայրները, Ձեր հայրերը, իբր քաջ զինուորներ զոհուեցան ռազմադաշտին վրայ որպէս զի Ծրանսա ապրի: Անոնց փառաւոր գործերուն աչք մի գոցէք, միշտ այդ յի-

չատակներով ներշնչուած դուք կրնաք խաղա-
դուլի բան միջոցին մի քիչ ժամանակ զոհել, որ-
պէս զի լաւ քաղաքացիներ ըլլաք և Ֆրանսա
յառաջդիմէ :

Հետազօտիչները բանակի մը դէպի թշնա-
միին յառաջացման պահուն ճամբայ ցոյց կու-
տան, ուրեմն ձեզի կը մնայ, սկաուտներ, ձեզ
կը մնայ Ֆրանսայի զաւակներուն ցոյց տալ,
լաւ քաղաքացիներ ըլլալու ճամբան : Մի մոռ-
նաք նաև թէ այս մեծ Պատերազմին Ֆրանսայի
զինուորներուն հետ կողք կողքի Բրիտանական
զինուորներն ալ մաքառեցան : Այժմ ուրեմն
նուազագոյն գործն է որ պիտի կատարէք միա-
սին, իբր ընկերներ սկաուտներու բանակին մէջ :

Կը յուսամ թէ, յառաջիկայ տարի Բրիտա-
նիոյ «Jamboree» քիւլպին մէջ Ֆրանսական
չատ խումբեր պիտի անանք : Ձեզ ամէնուդ
կը մաղթեմ սկաուտի հաճելի կեանքը :

ԲՕՊԸՐԹ ՊԱՏԸՆ ԲԱՌՈՒՐԷԼ

ՍԿԱՌՈՒՏԻՆ ՕԴԱՑՈՅՑԸ

Անճրեւը կանխագուշակելու միջոցներ

1. Երբ թոյլ պարան մը կը պրկուի :
2. Երբ կրակին ծուխը դէպի վար կը հակի :
3. Երբ արեւը պռաւօտուն կարմիր է :
4. Երբ արեւամուտը դեղնադոյն կամ կանաչադոյն է :
5. Իսկ երբ մարգագետինը ցօղով թրջած է, երբէք
անձրեւ չի տեղար :
6. Երբ գիշերը մարգագետինը չոր է, առաւօտէն
առաջ կ'անձրեւէ :
7. Երբ առաւօտուն մարգագետինը չոր է, օրուան
միջոցին կ'անձրեւէ :
8. Երբ առաւօտուն ժամը 7էն առաջ անձրեւէ,
ընդհանրապէս ժամը 11էն առաջ պայծառ օդ կ'ուներ-
նանք :
9. Առաւօտուն խիտ մշուշ մը, ընդհանրապէս պայ-
ծառ օդ կը նշանակէ :
10. Լուսնին բոլորտիքը շրջանակ մը փոթորիկի
նշան է :
11. Արեւելեան հովով անձրեւը երկարատեւ է :
12. Յանկարծակի տեղատարափ մը շուտով կը
գաղթի :
13. Երբ ծանր տեղացող անձրեւը երկարատեւ է :
14. Արեւելեան հովը անձրեւ կը բերէ :
15. Արեւմտեան հովը պայծառ, զով օդ կ'ապահովէ :
16. Հիւսիսային հովին կ'ընկերանայ ցուրտը :
17. Հարաւային հովը տաք կը փչէ :

Հովին ուղղութիւնը կարելի է հետեւեալ կերպով
ճշդել :

Բթամատը լաւ մը ծծել ու թրջել ամբողջութեամբ,
յետոյ հովին մէջ բռնել : Բթամատին որ կողմը որ
ցուրտ դրայ, հովը այն կողմէն կը փչէ :

Թարգմ. Ս. Կ.

ԻՆՉ Է ՍԿԱՌՈՒՏՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ ՀԻՄՈՆ ՄԷՋ

(Ա. Մասը նախորդ թիւի մէջ)

Բնախօսական-հոգեբանական հիմերու տե-
սակէտով, սկաուտութիւնը գոհացում կուտայ,
ի մէջ այլոց, տղուն մարմնական-հոգեկան հե-
տեւեալ էական պէտքերուն :

1. Անհերքելի ճշմարտութիւն մըն է թէ,
ամէն մարդ, և տղան՝ մասնաւորապէս, այն-
քան աւելի աղէկ կը սորվի բան մը որքան ա-
ւելի հրապոյր կը գտնէ անոր մէջ : Արդ, սկա-
ուտական դաստիարակութիւնը կը գործածէ
այնպիսի միջոցներ միայն որոնք հրապուրիչ են
ամէն բնականոն տղու համար : Այս նոր դրու-
թեամբ, տղան ինքնաբերաբար կ'ուզի ճիգ ընել
սորվելու համար, չի բռնադատուիր ճիգ ընելու :
Բնականոն տղան, համակ շարժում՝ մարմինով
և հոգիով, ուսումնական կեանքին դէմ ըմբոստ
չէ երբէք. չորս պատերու մէջ բանտարկուած և
անշարժութեան դատապարտուած, վերացական
մեթոտներու ենթարկուած աշակերտները միայն
կրնան «ծոյլ» ըլլալ, բառին դպրոցական առու-
մովը : Տարէք նոյն այդ տղաքը դաշտ, անտառ
լեռ, ծով, տեսէք ինչպէս հետաքրքիր կը դառ-
նան՝ քիչ մը առաջ դասարանին մէջ անառակ,
չարածճի, կամ անուշադիր, անտարբեր քնա-
ցող նոյն այդ տղաքը. տեսէք ինչպէս խելացի
հարցումներ կ'ընեն, այդ կարծեցեալ «ապուշ»
ները. զիրենք շրջապատող բնական և ընկերա-
յին երեւոյթներու մասին : Արդ, սկաուտու-
թիւնը չ'անտեսեր այս էական կէտը տղայոց
դաստիարակութեան մէջ : Ընդհակառակը, իր
խարիսխը ըրած է դայն : Տղան, բնական տար-
րին մէջ դրուած, պէտք չունի արուեստական
միջոցներով գրգռուելու՝ սորվելու համար.
դաստիարակը մէկ դեր միայն ունի կատարելիք
հոն, այն է՝ իր փորձառութիւնը և գիտութիւնը
ի սպաս դնել տղուն բնական հետաքրքրութիւն-
ներուն — այդ հետաքրքրութիւններուն ո-
րոնք նշաններ («քժահաճոյք» անուամբ
ծանօթ) են լոկ, որոնց տակ տեսնելով ճղուն
բուն, խորունկ պիտի տեսնուի որոնք փթթիլ կ'ուզեն :
Այս մեթոտով, ո՛չ եւս ուսուցիչի և դպրոցա-
կանի միջեւ անխուսափելիօրէն գոյութիւն ու-
նեցող արուեստական յարաբերութիւնները. ո՛չ
եւս երկու կողմերու յատուկ ջղազրգուութիւն-
ները : Դպրոցի մթնոլորտէն դուրս գոյութիւն
ունեցող բնական վիճակը ունին ուսուցանողը և
ուսանողը, դաստիարակողը և դաստիարակու-

Գասրգիւղի Երզանի սկաուսներու խումբը, Պալքալիմանի Երզակայներ պոյսի միջոցին

ղը, յաճախ թեւ թեւի, զուարթ. երկուքը զիրար կ'ըմբռնեն, իրարու հոգւոյն մէջ կը մըտնեն, զիրար կը սիրեն, ու կը բաժնուին իրարմէ՝ իրրեւ՝ սրտակից անկեղծ բարեկամներ, կարելի եղածին չափ շուտ վերստին միանալու սրտագին փափաքով:

Ու մի՛ վախնաք բնաւ որ այս մտերմական կեանքը շփացածութիւն, անպատկառութիւն, անհնազանդութիւն ծնուցանէ: Մի վախնաք եթէ իրական արժանիք ունիք, եթէ ձեր անձը յարգանք ու պատկառանք կ'ազդէ՝ իր բարոյական-իմացական առաւելութիւններովը, և եթէ ունիք այն թանկագին յատկութիւնը որ tact կը կոչուի: Խորաթափանց տեսողութեամբ օժտուած սոսկալի հոգեբան մըն է տղան, որ վայրկեանի մը մէջ գիտէ որոշել՝ կա՛մ հլու, հաճոյակատար սանը ըլլալ իր առաջնորդ-դաստիարակին, և կամ իր անգութ չարածճիութեանց առարկան ընել զայն: Տղան՝ սիրել և սիրուիլ կ'ուզէ, կ'անտուսենք այս ճշմարտութիւնը: Պէտք մըն է իրեն համար՝ արժէքով սրտակից բարեկամ մը գտնել իր դաստիարակին անձին մէջ:

2. Տղան պէտք է տեսնէ թէ ի՛նչ պէտքի համար դաստիարակը իրմէ կը պահանջէ կարգապահական այս ինչ կանոնին գործադրութիւնը, թէ ի՛նչ պէտքի համար կ'ուզեն իրեն սորվեցնել այն ինչ բանը: Սկաուտական մեթո-

տը կատարելապէս գոհացում կուտայ տղան հոգեբանական այս՝ դէպքին:

3. Իպրոցը ընկերային միջավայր մը պէտք է ներկայացնէ. բնական և իրական: Սկաուտական կազմակերպութիւնը իրականացումն իսկ է այս սկզբունքին:

4. Անհերքելի ճշմարտութիւն մըն է թէ սորվելու համար գործել պէտք է. մտիկ ընելը գործին կէսն է միայն, սորվելու նախապատրաստութիւնն է. իմացական-բարոյական ամուր օւնակութիւնները՝ գործելով միայն կարելի է ստանալ. իւրացումը անբաժան է գործէն: Սկաուտութիւնը, որ համակ գործ է, գոհացում կուտայ հոգեբանական այս պահանջին ալ և այս տեսակէտով ևս, որոշ կերպով կը զանազանուի մեր դպրոցներու սովորութիւններէն՝ որոնց համեմատ տղան պարտաւոր է ամբողջ ժամ մը կամ երեք քառորդ ժամ մտիկ ընել առաւել կամ նուազ անմարսելի գիտելիքներ և խրատներ: Միայն գծագրութեան, ձեռական աշխատութեան, գիրի, մարմնամարզի, երաժշտութեան յատուկ հրահանգները չեն որ աշակերտէն գործել կը պահանջեն: Ուսմանց ծրարագրին բոլոր ճիւղերը, բարոյական դաստիարակութեան բոլոր սկզբունքները, գործուելով գործադրուելով միայն կրնան մարմին կազմել տղուն հետ, թափանցել անոր հոգիին մէջ և իւրացուիլ անկէ:

Սկաուտը գործող մըն է: Այս կերպով, ոչ միայն իրապես կը սորվի ինչ որ սորվեցնել կ'ուզեն իրեն, այլ և կը տիրանայ այն չքնաղ բարեմասնութեան որ ձեռներէցութիւն կը կոչուի, էական պայման՝ յաջողելու համար կեանքի պայքարին մէջ:

ԻՐԻՐՊՈՐ ՃՕԼՕԼՆԱՆՆ

Նախկին Սկաուտ Խմբապետ Հ. Մ. Բ. Մ.ի Առաջին Ողիմպիականին 400 մէթր վազքի մէջ առաջնութիւնն շահած և նախկին մրցանիշը կտորած 58¹/₅ երկ. վայր ին: Առայժմ Ատաբազար կը գտնուի իբր մարզանքի ուսուցիչ և իբր սկաուտ խմբապետ:

Եւ որովհետեւ ինքը կը գործէ Սկաուտը, այս մեթոտով, կը տեսնէ պատճառին և արդիւնքին աղբսը ու կը տիրանայ անդգալաբար այն միւս չքնաղ բարեմասնութեան որ կը կոչուի գիտական միտք:

5. Սկաուտին կեանքը մեծ մասամբ կ'անցնի բաց օդին մէջ: Արդ, ամէն դաստիարակը գիտէ թէ ինչպէս բնականոն և առողջ, տղու աչքը դուրս է, նոյն իսկ ձմեռը՝ երբ օդը պահ մը պարզուի քիչ մը: Սկաուտական այս բացօդեայ կեանքը, համաձայն՝ տղուն հոգեբանական մէկ պահանջքին, գոհացում կուտայ միեւնոյն ատեն առողջապահական ամէնէն էական սկզբունքին և կ'ազատէ բաց օդի և առատ լոյսի կարօտ ծաղիկը՝ դասարանին չորս պատերուն մէջ խամրելու վտանգէն:

Անկախաբար այս ընդհանուր օգուտէն՝ ընդհանուր առողջութեան համար, սկաուտութիւնը՝ որ մարմինը կը յոգնեցնէ և միտքը կ'զբաղեցնէ որքան զօրաւոր նոյնքան հաճելի

կերպով, կանխարգել լուսագոյն միջոցն է ծնողաց սարսափը եզոզ ճմենաւոր մեղքոյն դէմ:

6. Սկաուտական մեթոտին մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն խաղերը, որոնք մանկաբանութեան մէջ մասնաւոր արժէք մը ունին՝ իբր նշաններ տղուն հոգեբանական զարգացումին և իբր կրթիչ սղզակներ:

7. Վերաջապէս, սկաուտական կազմակերպութեամբ կենցաղը, իր մասնաւոր տարազովը, իր հանդիսաւոր խոստումովը, իր արկածախնդրական և բոյոր մանրամասութիւնովը, որոնք ամերիկացի cow-boysերու կենցաղը կը ներկայացնեն իրենց հիման մէջ, գոհացում կուտայ ամէն բնականոն տղու բնազդներուն: Ամէն տղու նսխասիրած գիրքերը և սինէմաի տեսարանները չեն ապացուցաներ այս ճշմարտութիւնը:

Եւ ճիշդ անոր համար որ սկաուտութիւնը կը բղխի տղուն բնական համամետութիւններէն՝ ան կը կազմէ ամէնէն մանկավարժական պատիժը տղուն համար, սկաուտութենէ զրկուիլ, սոսկալի պատիժ, անզուգական ոյժով օժտուած՝ անբաղդատելի՝ դպրոցներու և ընտանիքներու մէջ ի գործ դրուած ամէնէն սոսկալի պատիժներու:

Կարելի է ըսել թէ Պատըն-Բաուըլի ձեռնարկը մանկավարժական ամէնէն ճիշտ և գործնական ձեռնարկն է որ ստեղծուած ըլլայ մինչև այսօր. Պատըն-Բաուըլ ան եղած է պատանիներու համար՝ ինչ որ Ֆրէօպէլ եղած է մանուկներուն համար: Երկուքն ալ, տղուն հրապուրող միջոցներով և խայծերով լուրջ բաներ կը սորվեցնեն անոնց, ինչ որ զօրավար Եօօփ, նոր տեսակ միջոցներով, դէպի կրօնական ամէնէն գեղեցիկ սկզբունքները կը բարձրացնէ՝ զուարճացնելով՝ չափահասները և գանոնք կը գինուորագրէ իր Փրկուքեան քանակին:

Սկզբունքէն վերջ ծրագիրը:

Հոս՝ խօսքը Հայ Մարմնակրթական Ընդհ. Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան ժրգանք անդամներուն է որոնք պատրաստած են այն Կանոնագիրը զոր քիչ մը ատեն պիտի կրնան կարդալ ընթերցողները:

Ինծի կը մնայ իբր վերջաբան, անգամ մըն ալ պանծացնել սկաուտութեան անգնահատելի արժէքը Հայ անհատին կեանքին և Հայ ազգին վերածնութեան համար: Եթէ բարի կամեցողութիւնները միանան, եթէ մարդ ուզէ հաս-

կնալ այս պատուական ձեռնարկին բովանդակ տարողութիւնը, ամէնէն մեծ և ամէնէն էական ազգասիրական գործն է որ պիտի կատարուի այս ձեռնարկով. «Les éclaiteurs (այսինքն՝ սկաուտները) seront chez nous ce qu'étaient les éphèbes dans la Cité antique» կ'ըսէ Gaston Deschamps. Ինչ սրտապնդիչ հեռապատկեր: Հայ մայրեր, որ ձեր ձեռքին մէջ ունիք ազգին ապագան, անկեղծօրէն և լրջօրէն, համոզումով աշխատակցեցէք ձեռնարկին յաջողութեան, արդիւնաւորման և յարատեւման համար: Ձեզմէ կախում ունի այս յաջողութիւնը: Հայրենիքը երախտապարտ պիտի ըլլայ ձեզի:

Սկիւտար

Յ. Թ. ՀԻՆՊԻՍԱՆ

ՍԿԱՍՏԻՉՄ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Սուրով ևւ արօրով:

Այս էր նշանաբանը հին Հռոմին, որ աշխարհակալ եղաւ հետեւելով սկզբուքին:

Որքան սուրը, նոյնքան և ալ աւելի արօրը գուրգուրանքի առարկայ էր հին Հռոմի մէջ: Ծերակուտականներ իրենց արձակուրդի օրերը կ'անցնէին ազարակներու մէջ և անձամբ կը պարապէին ազարակային աշխատութիւններով: Վիրգիլիոս՝ իր «Մշկականք»ովը՝ ներբողը կը հիւսէր երկրագործութեան և կը հրահրէր դաշտային կեանքի սէրը իր հայրենակիցներուն քով: Մեծն Ազեքսանդր «Քաղաքապետութիւնը արօրով կ'սկսի ևւ արօրով կը վերջանայ» իր նշանաւոր խօսքովը գերագոյն սկզբունք մը կը ջատագովէր:

Հռոմի հին կայսրութիւնը եղաւ աշխարհակալ, որովհետեւ իր զինուորները, խոր շինականներ և երկրագործներ էին, էն տոկուն և էն քաջ զինուորները եղան. որովհետեւ իր հողագործ դասակարգին մէջէն յառաջ եկան քաջամարտիկ զօրավարներ ու խիցին քաջութեան և և յաղթանակի մրցանիչը:

Գերագոյն յաղթանակը ակունց կ'ըլլայ, որ յաղթած են բնութեան:

Հռոմ այն ատեն քայքայեցաւ, երբ մոռնալով արօրին արժէքը, կռթնեցաւ միմիայն սուրին:

Քայքայուեցաւ նաև Թուրքիա, որ ինքն ալ կռթնած էր միմիայն սուրին վրայ և մինչ-

չև այսօր ալ, իր այս անկումի օրերուն մէջ անգամ, սուսերամերկ և սպառազէն՝ ասպարէզ կը կարդայ տիեզերքին:

Իրաւունք ունէր Տըմօլէն, երբ իր Յրանսացի հայրենակիցներուն կ'ազդարարէր չի վախնալ Գերմանացիէն, որ կռթնած էր իր զէնքին և սուրին վրայ և վախնալ միմիայն Անգլիացիէն — նոր դարու այս նորագոյն Հռոմէացիէն —, որ կռթնած էր իր արօրին վրայ:

Ներկայ համաշխարհային պատերազմի մէջ, զէնքը չ'է որ յաղթեց, ալ արօրն է որ շահեցաւ յաղթանակը, Լոյտ ճորճի բառերով:

Եւ սկաուտիզմը, որ մեծ ծաւալ գտած է Անկո-Սաքսոն երկիրներու մէջ, մեծապէս արծարծած է երկրագործութեան սէրը նորահաս սերունդներու մէջ:

Երկրագործութիւն և սկաուտիզմ՝ մէկը միւսին լրացուցիչն է: Երկուքին ալ ժամադրավայրը՝ Բնութեան գիրկն է. Երկուքին ալ սկզբունքը՝ պայքարն է: Երկուքն ալ անսպառ ազբիւրներ են պիրկ ջիղերու, ուժեղ դնդերներու, կենսունակ արիւնի, առողջ միտքի, առողջ հոգիի, բիւրեղ զգացումներու, անհուն կորովի իտէալ առաքինութեան, մաքուր բարոյականի և զօրաւոր նկարագրի:

Ուրախութեամբ կը տեսնեմ որ հայ սկաուտներու մէջ ալ մասնաւոր սէր մը կայ երկրագործութեան հանդէպ: Ասիկա մեր աւերակ վաքանին վերաշինութեան տեսակէտով քաջալերիչ կը գտնամ:

Եւ երբ հայ սկաուտը՝ խրոխտաբար կանգնած՝ կ'ողջունէ ալեւոր Մասիսը, իր ոտքի դոփիւններէն կը սարսաան երկրի եօթը խորութիւնները, կը քայքային Արամազդին դարաւոր շղթաները և հողը՝ մեր հայրենի սրբազան հողը՝ հայկական քրտինքովը բեղմնաւորած՝ ալիք ալիք կ'ուռի, կը փրփրի՝ ցորենի հասկերը բարձրացնելով մինչև Արարատի ամպածրար բարձունքները:

Արօր տուէք հայ քաջաբազուկ սկաուտին և դրախտավայր Հայաստանը շուտով պիտի ըլլայ տիեզերքի երջանկագոյն երկիրը և Աստուածներու Աստուածին յախտենական բնակավայրը:

ՍԵՊՈՒ Հ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Առնալուս-Գիւղ

(Հողագո)

ՍԿԱՌԻՏԻ ԳԱԻԱՆԱՆՔԸ

ՍԿԱՌԻՏՈՎԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ո՛վ հայ արի , նախ բարձրացի՛ր .
Մարմնով , մտքով , հսկայ դարձի՛ր ,
Ջանք , ճիգ թափէ՛ դուն ամէն օր ,
Գործադրելու բարիք մը նոր :

Հաւատարիմ նախ Աստուծոյդ
Թշուառութեան դէմ ոչ անփոյթ
Ազգիդ համար միշտ աշխատէ
Եղի՛ր բարի՛ , ոչ ոք ատէ՛ :

Յարգ ունեցի՛ր մեծերուդ միշտ ,
Մի՛ պատճառեր ոչ ոքի վիշտ ,
Ամուր պահէ՛ երդումդ սուրբ ,
Բազաքավար եղի՛ր ու նուրբ :

Ով հայ արի , նախ բարձրացի՛ր ,
Մարմնով մտքով հսկայ դարձի՛ր ,
Ջանք ճիգ թափէ՛ դուն ամէն օր ,
Բարձրացնելու սերունդը նոր :

Գ. ԺՊՏՈՒՆԻ

ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏ

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Այն ազգերը որոնք Ֆիզիքա-
կան կրթութեան պէտք եղած
կարեւորութիւնը կուտան , յա-
ւէ՛տ կապրին» :

ՇՈՒԷՏԻ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ
(Միլթոնի Ե. Ողիմպիականի բաց-
ման ճառին մէջ) :

Ազգի մը յառաջդիմութեան զօրացման ու
բարձրացման մէջ , Ֆիզիքական կրթութեան
խաղացած հսկայ դերը հոս չեմ ուզեր մանրա-
մասնօրէն պատմել . միայն կը բաւականանամ
մատնանշել այն ազգերը , որոնք իրենց այ-
սօրուան յառաջդիմութիւնը մեծապէս Ֆիզիքա-
կան կրթութեան իրենց տուած կարեւորութեանը
կը պարտին : Բաւական է միայն աչքի առջև
ուսնենալ Մեծն Բրիտանիան ու Միացեալ Նա-
հանգները , որոնց կրթական դրութեան մէջ
չատ մեծ տեղ մը տրուած է Ֆիզիքական կր-
թութեան :

Մեր նախորդ թիւի խմբագրականով , Հա-
յաստանի Հանրապետական Կառավարութեան
ուչադրութեան յանձնած էինք սկառտական
կազմակերպութեան կարեւորութիւնը : Անկեղծ
հրճուանքով կը տեղեկանանք որ մեր սոյն բաղ-
ձանքը կը զուգադիպի այն լուրին թէ արդէն
իսկ Երեւանի մէջ կազմուած է Հայ Արիներու
(սկառտ) առաջին խումբը և վարչապետ Պ .
Խատիսեանի առաջարկուած է գլուխ կանգնիլ
անոր : Նոյնպէս , սկառտներու պետ Պ . Հ . Նա-
զարեան կոչ կ'ուղղէ ամբողջ Հայաստանի պա-
տանեկութեան գալ հաւաքուիլ դրօշին տակ ,
կազմելու համար Հայաստանի սկառտական
խումբերը : Այս առթիւ գաղափար կը յայտնուի
Հ . Մ . Լ . Մ . ի հետ յարաբերութեան մտնել :

Մեր լաւագոյն բաղձանքները Հայաստանի
սկառտական ղեկավարներուն :

Բայց պէտք չկայ շատ հեռուները երթա-
լու . ակնարկ մը նետենք մեզի դրացի պետու-
թեան մը՝ Յունաստանի վրայ : Այս երկիրը բա-
րեբախտ է այսօր և հպարտ , վէնիզելոսի նման
քաղաքագէտ մը հասցուցած ըլլալուն համար ,
որուն կը պարտի ներկայ յաջողութիւնները :
Բայց անկէ առաջ , Յունաստան ինքզինքը նոյն-
քան հպարտ զգաց , ուսնենալով այնպիսի մեծ
հայրենասէր մը , որ երկրին նուիրելով պող-
պատէ հսկայ բերդը — Ավիոօֆը — հիմնեց նաև
հսկայ մարդարան մը , պատրաստելու համար
տոկուն կազմուածքով սերունդ մը :

Ավէրով հպարտութեամբ կը վերյիշէր հին
Յունաստանի անցեալ փառքը , անոր Ֆիզիքա-
կան ու մտաւորական հսկայ յառաջդիմութիւնը ,
և կ'ուզէր այդ պատմական երկրին մէջ մնացած
այս ափ մը ժողովուրդը բարձրացնել և հաս-
ցնել , այն Մեծ Իտէալին , որ ամէն Յոյնի ամե-
նամեծ բաղձանքն էր :

Ան զրահաւորի մը գնման համար հսկայ
գումար մը նուիրելով հանդերձ , մեծ գումար
մըն ալ տրամադրեց Աթենքի մօտ մեծ մարզա-
րանի մը շինութեանը համար : Բոլոր քաղաքա-

կիրթ երկիրներու մէջ ալ սկսած էր մարմնակրթական շարժումը և մեծ կազմակերպութիւններ յառաջ եկած էին այդ շարժումը սատարող ու քաջայերող: 1896 ին արդէն կազմուած էր միջազգային ողիմպիական խաղերու մասնախումբ մը, որ որոշեց իր առաջին ողիմպիական խաղերը սարքել Աթենքի մարզարանին մէջ: Ամէն երկրի լաւագոյն մարմնամարզիկները հոն կը դիմէին, իրենց մկաններուն ու կամքին ուժն ու կորովը ցոյց տալու, այս միջազգային մրցահանդէսին մէջ:

Մինչ՝ Յոյն ու օտարազգի մրցորդներ բուն ծափեր կը խլէին ու դափնեայ պսակներու կ'արժանանային, անդին, մարզարանին մէջանդը՝ Ավէրօֆի կիսանդրին կարծես կը կենդանանար, ուրախութենէն կը փղձկէր ու կը շարժէր, չէ՞ մի որ իր Մեծ Իտալալը կ'իրականանար:

Երջանիկ էր Յունաստան որ կրցաւ Ավէրօֆ մը ունենալ. որուն բարի օրինակը շարունակողները չպակսեցան, Պոլսոյ մէջ ալ, յոյն բարերար մը, բռնապետութեան շրջանին իսկ հիմնած էր տիպար մարզարան մը:

Իսկ ի՞նչ ըրին հայ հարուստները հայ երիտասարդներուն մէջ մարմնակրթական շարժումը քաջայերելու համար. ի՞նչ նուէր կ'ընեն մարմնակրթական որ և է միութեան կամ ձեռնարկի մը համար:

Արդեօք չկա՞ր հայրենասէր հայ մը, որ յոյն բարերարին նման, տիպար մարզարան մը նուիրէր իր ազգին, և կամ գոնէ մարմնակրթական միութեան մը կամ դպրոցի մը մարմնամարզին ու սքօռներուն անհրաժեշտ գոյքերը հայթայթէր:

Հիմա որ գոյութիւն ունի մարմնակրթական լուրջ կազմակերպութիւն մը (Հ. Մ. Ը. Մ. Ը), ինչո՞ւ կը զլացուի տակաւին մէկ քանի ռակիով օժանդակելու այս միութեան. որուն նպատակն է պատրաստել առողջ ու տոկուն երիտասարդութիւն մը, պատրաստ՝ նուիրուելու հայրենիքի վերաշինութեան մեծ գործին, պատրաստ՝ հայրենիքի պաշտպանութեան, նախանձախնդիր՝ անոր բարձրացման ու զօրացման: Այս միութիւնը արդէն ցոյց տուաւ իր գործունէութիւնը, Պոլսոյ զանազան թաղերու և մէկ քանի գաւառներու մէջ իր մասնաճիւղերու և հայ-սկառուներու կազմակերպութեամբը: Հ. Մ. Ը. Մ. Ը շատ մը նպատակներ ունի իրագործելիք, որոնք, առանց դրամի գրեթէ ամուլ կը մնան: Օրինակի համար, գաւառներու մէջ մասնաճիւղերու եւ հայ սկառուներու կազմակեր-

պութիւն, մարմնակրթական թերթի մը և զրքոյկներու հրատարակութիւն, մարմնակրթական զրադարաններու և մարզարաններու հաստատում, մարմնակրթական միջազգային մրցումներու և համագումարներու մասնակցութիւն, եւլն.:

Վաղուան յոյսը մեր այսօրուան երիտասարդութեան վրայ է. ջանանք առողջ ու զուարթ, ձեռներեց ու կորովի երիտասարդութիւն մը պատրաստել: Աւերուած հայրենիքի վերաշինութեան համար հուժկու բազուկներու, հզօր կամքի ու անխոնջ աշխատանքի պէտք ունինք, մարմնակրթանքն ու սքօռներն են որ պիտի կարենան այս բարեմասնութիւններով օժտուած անհատներ պատրաստել:

Ուրեմն ամէն Հայու համար հայրենասիրական պարտք մըն է քաջայերել մարմնակրթական շարժումը, որովհետև այն ազգերը որոնք ֆիզիքական կրթութեան պէտք եղած կարեւորութիւնը կու տան, յաւէ՛տ կ'ապրին:

ՅԱԿՈՒՅ ԿՐԻՍՏԵԱՆ

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(Ա. մաս նախորդ թիւին մեջ)

Ջղային դրութեան յոգնութեան մէջ կեդրոնը շատ աւելի շուտ տեղի կուտայ քան ջղային լարերը. ջիղերը, և այն պարագային երբ կեդրոնը գործնականութենէ դադրած է ու այլ ևս չի գործեր, ջիղերը դեռ որոշ ժամանակի մը համար կը պահեն իրենց գրգռականութիւնը: Կալվանիի փորձը (մարմնէն անջատուած գորտի սրունքի մը մէջ կելքաքական հոսանքով շարժում առաջ բերել) ատոր ամէնէն ցայտուն ապացոյցն է:

Մկանային աշխատանքի պարագային ուրեմն, մկաններու և ջղային դրութեան (կեդրոնի և ջիղերու) անթերի գործունէութիւնն անհրաժեշտ է: Այն պարագային, երբ անոնցմէ մէկ կամ միւսը փնասուած է կամ չի գործեր, շարժումը կ'ըլլայ թերի կամ բոլորովին կը դադրի:

Բ. ՄԿԱՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

1. Մկանային կծկումին մեխանական երեւոյթները. — Կծկումի միջոցին մկանին մէջ ձեւի փոփոխութիւն յառաջ կուգայ, երկայնութեան

նուազում և լայնութեան կամ հաստութեան յաւելում, որով շափերը կը փոխուին առանց մկանին ծաւայը փոփոխութեան ենթարկելու :

Մկանին կարճնայու շափը կատարուած աշխատութեան հետ չէ որ կը համեմատի : Ընդհանուր օրէնքով կարելի է ըսել որ մկանը այնչափ շատ կը կարճնայ որքան երկար է ինք և այնչափ քիչ, որքան կարճ է :

Մկանին կարճնայու շափին մէջ կարելորագոյն դերը կը կատարէ այն դիւստրոփիւնը որուն կը հանդիպի կծկուող մկանը :

Ենթադրենք թէ ծանրութիւն մ'ունինք վերջ՛ելու : Այդ ծանրութիւնը կը կազմէ դիմադրութիւնը : Երեք պարագայ կրնայ հանդիպիլ :

Դիմադրութիւնը հաւասար է մկանային ոյժին . — կծկուող մկանը չի կարճնար, մկանային աշխատութիւնը կուտայ իրր մեքենական արդիւնք ոչինչ :

Դիմադրութիւնը պակաս է մկանային ոյժէն . — կծկուող մկանը կը կարճնայ, տեղի կ'ունենայ տեղափոխութիւն, շարժում : Մկանային աշխատանքը կուտայ դրական արդիւնք :

Դիմադրութիւնը աւելի է մկանային ոյժէն . — կծկուող մկանը չի կարճնար, ընդհակառակը կծկուած ըլլալով հանդերձ կը ձգտի երկարիլ և ի վերջոյ կծկումը տեղի կուտայ թուլութեան : Մկանային աշխատանքը կուտայ բացասական արդիւնք :

Հետեւաբար մկանային աշխատանքը իր տրւած արդիւնքէն պէտք չէ դատել : կծկում կը պատահի, որուն մեքենական արդիւնքը կրնայ ոչինչ ըլլալ կամ բացասական, ջսակայն մկանը, դրական արդիւնք մը տուած պարագայէն աւելի շատ կ'աշխատի : Այս աշխատութիւնը ներքին աշխատութիւն մ'է, զոր կարելի է գընահատել միայն դիմադրութիւնն ի նկատի առնելով :

2. Աշխատակի արդիւնաւորութեան ազդակներ . — Մկաններն իրենց ձգաններով (tendons) փակած են ոսկորներու վրայ, զորս կը տեղափոխեն կծկումի պահուն : Այսպէսով ոսկորները կը կազմեն լծակներ, մկանային աշխատութիւններն արդիւնաւորելու համար : Անոնք կուտան մեզ լծակի երեք տեսակներն ալ, նայելով դիմադրութեան չորս ձգաններու յենակէտներու դիրքին : Այս լծակները մկանային աշխատութեան մէջ բաժին չունին, անոնց դերը կրուորական է, իսկ արդիւնքին տեսակէտով անոնց ները շատ կարեւոր է :

Ոսկորները կամ լծակներն իրար միացնող յօդուածներն ալ ունին միեւնոյն տեսակէտով կարեւոր դեր մը : Անոնք կը սահմանեն շարժումը և անոր կուտան որոշ ուղղութիւն :

Մկանները, լծակներուն ու յօդուածներուն հետ կը կազմեն ճկուն ամբողջութիւն մը :

Մկանները, նայելով լծակներուն ու յօդուածներուն հետ իրենց ունեցած դիրքին և անոնց շարժումի մը տուած ուղղութեան, կը բաժնուին շատ մը խումբերու : Առնենք օրինակ արմուկի յօդուածը . մկաններ կան որ նախաբազուկը բազուկին վրայ կը ծալին, ուրիշներ զանոնք կը բանան, կը հեռացնեն, ուրիշներ նախաբազուկը աջ կամ ձախ կ'ոյրեն, և այսպէս կ'ունենանք ծալող, բացող-հեռացնող, ուրող և այլ մկաններու խումբեր :

Թէ հանգիստի և թէ շարժումի մէջ մկանային զանազան խումբեր կը կծկուին, ծանրութեան օրէնքին հակադրելու և պահելու համար հաւասարակշռութիւնը :

Սկիւար 80-ԲԹ. Ս. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Ա.

Ամէն ոք իր որոշ եղանակն ունի իրերն ու զաղափարները ըմբռնելու : Մարզական կեանք ասութիւնն ալ այլազան զուգորդութիւններու տեղի կուտայ տարբեր մարդոց մտքին մէջ : Նոյն իսկ միեւնոյն շարժման ղեկավարներուն մտքին մէջ յաճախ տարբեր պատկերներ ունի իրենց վարած գործը . այսպէս կ'ըլլայ յաճախ, քաղաքական, ընկերական և կրօնական կազմակերպութիւններու մէջ : Եւ վաղ կամ անագան սկզբնական այս տարտամ տարբերութիւնները կը ձեւաւորին, կը խոչորնան, նման երկու գիծերու, որոնք գրեթէ զուգահեռական են, բայց չեն, և սկիզբէն կարծես իրարու փակած են, բայց քանի՛ կ'երկարին, իրենց միջեւ կը լայննայ անկիւնը ու տակաւ կը բաժնուին իրարմէ, անդարձ, անջատ մինչեւ վերջը :

Սոյն երկրաչափական պատկերը՝ մէկ կէտէն բղխած գիծերու՝ կ'արժէ միշտ ի մտի ունենալ որ և է շարժման սկիզբէն, վասնզի յոյժ հրահանգիչ ու պատկերալից օրինակ մ'է, սկիզբէն

ոչ միասեռ, տարանպատակ շարժումներու ապագայ ձախողանքին:

Հ. Մ. Ը. Մ. ի հիմնադիր ուժերը գիտենք թէ տոգորուած են նոյնասեռ ոգիով ու կը դիմեն Միակ Իտէալին, աննկուն ու խանդավառ: Բայց նոյն այդ իտէալին ու ընդգրկուած շաւղին մասին խորհրդածութիւններ ևս աւելի կը շեշտեն Իտէալն ու կը խանդավառեն գործին փարուժը: Ուստի կ'արժէ անգամ մը եւս վերլուծել Իտէալն ու Անոր Շաւիղը:

Մարզական կեանք — բան մը որ երեւութապէս կը կարծենք թէ մի քանի բանի կրնայ ծառայել. այսինքն, առ առաւելն մարմինը զարգացնելու, կտու հաճելի ժամանց մը հայթայթելու: Ուրիշ ինչ բանի կրնայ ծառայել, դիւրին չէ մէկ նայուածքով գուշակել:

Բայց պէտք է ընդունիլ որ իբր լոկ այս երկու նպատակներուն ծառայող, քննադատելի կը մնայ «Մարզական կեանք ըսուածը, և բոլորովին անարժան այն կարեւորութեան, զոր կ'ընծայենք անոր: Արդարեւ շատ խանդավառող իրականութիւն մը չէ առողջութիւնը իր պարզ ձեւին մէջ, թէեւ խիստ պիտանի: Ուրիշ մը իրաւունք պիտի ունենար Sulfate de Quinineի և կամ որ և է purgatif ի մը գործածութեան համար ընկերակցութիւն մը հիմնել, քաջալերելով անոր գործածութիւնը իբր օգտակար մարդկային ընկերութեան: Եթէ սոսկ մարմնական առաւելութիւն մը պարգուէր «Մարզական կեանքը», արդարեւ նորէն օգտակար պիտի սեպէինք, բայց ոչ արժանի այն յարգանքին, որով այժմ կը վերաբերինք անոր հանդէպ: Մանաւանդ որ յաճախ, surmenage ի և այլնի հետեւանքով ուղղակի վնասակար կ'ըլլայ մարզանքը: Թէեւ շարժումի մը սխալ կիրառումը իր ճշմարիտ ձեւին դէմ իբր փաստ գործածել արդար չէ, բայց բաւական յաճախադէպ բան մը ըլլալուն ստիպուած ենք յիշել:

Դայով երկրորդ կէտին, այն է ժամանցին, այս ալ բաւարար փաստ մը չէ ի նպաստ Մարմնակրթական կեանքին: Վասնզի շատեր իբր ժամանց ուրիշ նախասիրութիւններ ունին, և ոչ ոք կրնայ արգելք ըլլալ իրենց ճաշակին: Մին թղթախաղը, ուրիշ մը նարտը կամ ճատրակը և այլն իրենց մտերիմ զրօսանք ընտրած են և անկարելի է Foot-boll ով և այլ մարզական խաղերով հետաքրքրել զանոնք: Բայց պիտի առարկուի թէ առաջինները կը կատարուին յաճախ հեղզ ու մոլի միջավայրերու մէջ, յաճախ օդին մօտիկ և ցած բարոյականի տէր մարդոց

ընկերութեան մէջ, մինչ մարզական կեանքը իրեն չըջափակ ունի յաճախ երկինքն ու բնութիւնը: Ասիկա անտարակոյս զօրաւոր փաստ մ'է ի նպաստ Մարզական կեանքին իբր պիտանի ժամանց:

Բայց մենք զայն չենք դաւանիր իբր լոկ ժամանցի յարմարագոյն միջոց — մենք զայն կը դաւանինք դրական շաւիղ պատանիներու համար դէպի բարոյական կատարելութիւն, և ասոր համար է որ զայն կ'ընենք մեր գուրգուրանքին առարկան:

Ապացուցանելու համար թէ մարզական կեանքը պատանի սերունդին համար անհրաժեշտ ու սքանչելի բովաք մըն է դաստիարակութեան, պարտինք խոր վերլուծման ենթարկել պատանին ու իր հոգեբանութիւնը:

Պատանութիւնը կեանքի ամէնէն փափուկ ու վճռական շրջանն է, սա աւագ նկատողութեամբ որ էակին կեանքի տեսլականները կը դարբնուին այդ շրջանին: Կարելի չէ անտեսել այս մեծ պարադան, ուրեմն իսկապէս կ'արժէ զբաղիլ պատանիով, և ով որ չզբաղիր բաժին մը անով, իր պզտիկ եղբորմով, երբ ան իր նկարագիրը կերտելու վրայ է, այդ անձը անտարակոյս թերացող մըն է իր մարդկային պարտաւորութեանց մէջ: Արդ, քանի որ այնքան վճռական շրջան մ'է պատանութիւնը, պարտինք սերտել զայն:

Պատանին տոգորուած է նախամարդուն բնազդներովն ու շունջովը: Պատանին լման մարդ չէ, ան տհաս է, ուստի որոշ եղանակ մը կայ անոր հետ վարուելու: Անհատին ու մարդկութեան կեանքերն իրաւամբ նմանցուցած են իրարու: Մարդկութեան կանխագոյն շրջաններու հոգեբանութիւնը կը ցոյանայ հնագոյն գրականութեան մէջ, որ է գերազանձապէս դիւցազներգակ: Պարզուկ ու նախնական մարդուն երգի առարկաներ էին քաջութեան, ոյժի, խիզախութեան, հնարագիտութեան առասպելներ — Իլիականն ու Ոդիսականը, Վահագն ու Տորք, ասոնց դասական օրինակներն են: Մարդկութիւնն իր անսլականներն կը գըտնէր այս օրինակ առաքինութեանց մէջ: Հին մարդուն հոգին կը պոթկար դէպի քաջին իտէալը, Հսկային, Ամհիին ու Հզօրին ընդմէջէն: Դեռ հեռի էր հոգւոյ քնքոյճ վսեմութիւններէն, հեռի ներքին հայեաց կեանքի շաւիղներէն: Անժամանակ պիտի ըլլար նոյն հին դարերուն անպատրաստ մարդկային հոգիին մատակարարել քնարերգակ բանաստեղծութիւն:

Ճիշդ այսպէս, պատանին, իր մանկական գիտակցութեան վաղորդայնէն առաջ կը ձգտի դէպի իտէալը, նոյն օրինակ շաւիղներով: Իրեն համար պաշտամունքի առարկաներն են ոյժի, քաջութեան պատկերներու անձնաւորումներ: Կը յիշեմ թէ սրբակրօն երկիրդիւ կը մօտենայի Գօլէճի Dorizas յոյն մարզիկ-ըմբիշին թիւը բռնելու — կարծես հոն կ'աւարտէր հոգիս — անոր հզօրութեան անսահման թովչութեան մէջ: Մարզիկներու պատկերներն ու անձերն տարբեր դիւթութիւն մ'ունէին մեզ համար: Սաշափոտք discus նետող մը, կամ հինգ ոտքէն աւելի High jump ցատկող մը մեր աչքերուն պարուրուած կը թուէին բոլորովին ինքնուրոյն հմայքով մը, անոնց անձերը բառին բուն առումովը տարբեր էին պարզ մահկանացուներէ, անոնք մեր սուրբերն էին արդարև:

Արդ. պատանութեան տարիները հիմայ ալ նոյնն են: Մեր պատանեակները հիմայ ալ կը պաշտեն ոյժի, քաջութեան ճապկութեան անձնաւորումները: Բանի որ կեանքի այս շրջանին նախախնամութիւնը այս շաւիղները կը ներկայացնէ հոգւոյն դէպ յառաջ, անբնական պիտի ըլլար անժամանակ իտէալներ մատակարարել անոնց: Հարկ է որ, մենք, այդ շրջանէն ելողներս, ուսուցիչներ կամ մարզիչներ, երէց եղբայրներ կամ հայրեր, վերստին ի սէր անոնց իջնենք նոյն շրջանը, ու անոնց համար կենդանի իրականութիւն եղող կեանքին մէջ, որ է առաւելապէս, ինչպէս ցուցուցինք, դիւցազներգակ տեսակէն:

Շար. **ԲԻԻՋԱՆԳ ԿԷՕՋԻԻՊԷՕԵԻՔԵԱՆ**

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԴԱՇՏԸ

Բ.

Այս թիւով պիտի տանք Ֆութպօլի դաշտին յատակագիծը և կօշերու չափերը:

Թէև շատ մը չափեր կան, սակայն անոնցմէ նախընտրելին միջազգային մրցումներու ատեն գործածուածներն են: Անշուշտ պարզ փորձերու համար կարելի է պզտիկ դաշտ մըն ալ գործածել, որ պէտք է բաւական տափարակ ըլլայ ան, քարոտ չըլլայ և փոսեր չգտնուին հոն, որ կրնայ վտանգաւոր դառնալ:

Հիմայ գանք դաշտը չափելու, պատրաստ

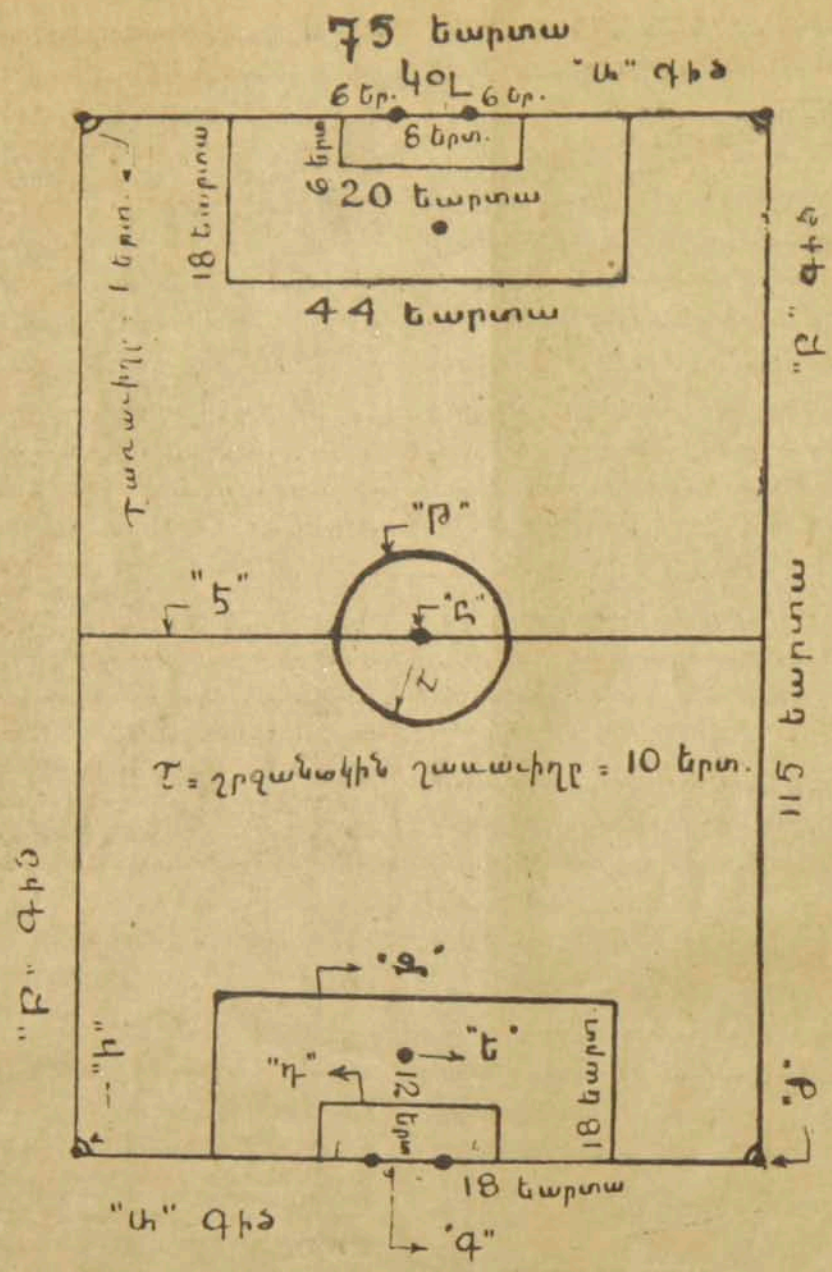
տելու բացատրութեան: Անշուշտ կարելի է դաշտ մը գտնել որ կարենայ պահանջուած չափերը տալ:

Նախ չափեցէք դաշտին աջէն երկայնքը որ է գիծ «Բ» 115 եարտա և վերջին կէտէն չափեցէք լայնքը 75 եարտա որ է գիծ «Ա»ը. նոյնը ըրէք դաշտին ձախ կողմը, և պիտի ունենաք պահանջուած ուղղանկիւն կանոնաւոր դաշտը. կարելի է նաեւ մէջի քարերը մաքրել և պզտիկ փոսերը լեցունել:

Թէ ո՛ւր պիտի հաստատուի կօշին ձողերը: Նախ գտէք «Ա» գծին կեդրոնը. այդ կէտէն չափեցէք դէպի աջ և ձախ 4ական եարտա, և հաստատեցէք կօշին ձողերը այդ երկու կէտերուն վրայ: Աւելորդ է ըսել թէ միեւնոյնը պիտի ընէք դաշտին միւս կողմը, և այսպէսով կ'ունենաք երկու կօշեր 8 եարտա մեծութեամբ, որոնց բարձրութիւնները պէտք է ըլլան 8 ոտք: Պզտիկ տեղեկութիւն մըն ալ ձողերուն հաստութեանը մասին: Ձողերը լաւ է որ ըլլան 4" x 3" եարտա և երկու ձողերը վերէն իրարու միացընող հորիզոնական ձողը 4" x 2" եարտա. անշուշտ շատ լաւ կ'ըլլայ որ այս ձողերը ձերձակ իւղաներկով ներկուին, որով թէ անձրիէն չուտ չեն փտիր և թէ խաղացողները շատ լաւ կրնան տեսնել: Շատ կարևոր է նաեւ կօշին ետեւը գսգաթէն մինչեւ գետին ցանցով մը ծածկել, որպէս զի երբ գնդակը կոլին մէջ մտնէ հոնկէ դուրս չը կարենայ ելլել և որոշ կերպով կարելի ըլլայ հասկնալ թէ ուղղակի ձողերուն տակէն մտած է կօշին մէջ, որովհետև շատ անգամ կը պատահի որ գնդակը սաստիկ արագութեամբ կօշին մէջէն կ'անցնի և Ռեֆրին հետու կեցած ըլլալուն չի կրնար որոշել թէ զընդակը մէջէն, քովէն թէ վրայէն անցաւ. որպէսզի անտեղի վէճերու տեղի չարուի, լաւ է որ ցանց գործածուի:

Կօշերը շինուելէ վերջ կուգայ կօշին ու կօշիքիքին գիծը որ է գիծ «Գ»: Կօշին ձողերուն ամէն մէկ կողմը «Ա» գիծին վրայէն չափէ ճական եարտա, և այդ կէտէն դէպի ձողը երկարէ ճական եարտա ու այդ կէտերը միացուր իրարու հորիզոնական գծով որ 20 եարտա պէտք է ըլլայ: Հիմայ կօշերուն երկու կողմը ճական եարտա ըսինք, այսինքն գիծ «Գ»ը, և ութը եարտա ալ կօշին մեծութիւնը. ուրեմն 2 x 6 + 8 = 20 եարտա, որ կը համապատասխանէ հորիզոնական գծին:

Կօշիքը այս «Գ» գիծին մէջ կրնայ իր ուղածին պէս շարժիլ, բայց Վեթէ գնդակը իր

Ֆուրպոչի դասին բնօրինակ յայտարարագիրը

ձեռքը բռնած այս գծէն դուրս երեք քայլէ աւելի առնէ փառչէ և փեկնքի կը զարնեն իրեն դէմ: Հեկնսերու և փառչներու գիծը գիծ «Զ» պէտք է հետեւեալ մեծութեամբ ըլլայ: Այս գիծերն ալ միւսին պէս չափէ կոյի ձողերէն «Ա» գծին վրայ 18 արտա և այդ կէտէն երկարէ դէպի դաշտ 18 արտա և այս գիծերուն ծայրերը միացուր հորիզոնական գծով մը որուն երկայնքը 44 արտա է: Ուրեմն $2 \times 18 + 8 = 44$ արտա:

Սև երբ այս շինուած գծին մէջ հիկնսեր և փառչներ տեղի ունենան փեկնքի է: Փեկնքիին կը զարնուի կէտ «Ե»-էն և ոչ ուրիշ տեղէ, այս կէտին հեռաւորութիւնն է 12 արտա որ կը կախուի ճիշտ գիծ «Գ»-ին կեդրոնէն դէպի կէտ «Ե»-ը:

Հիմայ չափելու և գտնելու է դաշտին մէջ տեղը և շինելու է գիծ «Է»-ն: Այս գծին կեդրոնը գտնել և գնդակի մեծութեամբ կէտ մը շինել որ է կէտ «Է»: Այդ կէտէն շրջանակ մը շինել «Թ» որ ունենայ 10 արտա շառաւիղ մը «Ծ»:

Այս ամէնը ընելէ վերջ կը մնայ ֆորնրներուն գիծերը շինել:

Կէտ «Ժ»-էն մէկ արտա շառաւիղով մը միացնելու է գիծ «Ա»-ը գիծ «Բ»-ին և կ'ունենանք «Ի» կոր գիծը, որ ֆորնրը — ֆիֆիրը կը զարնուին այդ կոր գիծին մէջէն, և պարտաւորիչ է որ գնդակը գիծէն դուրս չի դուրս գարնելու պարագային:

Կէտ «Ժ»-ին ճիշտ վրան գաւազան մը պէտք է տնկել ծայրը պզտի դրօշակ մը, որուն բարձ-

Ղ. Մ. Բ. Մ.ի Սկիւսարի Մասնանիւղի Ֆութպօլի խումբը
(Մեր նախորդ թիւով յիշած)

ՖՈՒԹՊՈՒԼ ՊՈԼՍՈՅ ՄԵՋ

Բուժիւնը՝ 5 ոտք, և գլուխը կոր ըլալու է:
Ամբողջ գիծերը, որ կ'երեսնան նկարին վրայ, ընդհանրապէս կրաջուրով (ֆիւրէն սույու) կը գծեն դաշտին երեսը:

Մի քանի խօսք ալ խաղի մէջ գործածուած անգղիներէն բառերու մասին ըսենք: Մենք կողմնակից չ'ենք այդ բառերը առայժմ հայացնելու, պարզ այն պատճառով որ ամբողջ աշխարհն ունի իր լեզուն: Ընդունած է այդ բառերը և անոնք միջազգային դարձած են, և մանաւանդ յաճախ կը պատահի, որ երկու օտար խումբեր, յաճախ կը խաղան, որով կարելի է հայերէնով արտայայտուիլ արդէն ամէն ֆութպօլ խաղացող շատ լաւ կը հասկնայ այդ օտար բառերուն իմաստը:

Վ.Ս.Ր.Ս.Կ

Ե. Խ. Իզմիրէն մեր լուսագոյն բարեկամներէն Պ. Մկրտիչ Եանըզեան մեզ զրկած է ֆութպօլի վրայ ընդարձակ գրութիւն մը, մեր աշխատակից Պ. Վարագն ալ պատրաստած է նոյն ճիւղի վրայ ուսումնասիրութիւն մը, ուստի եթէ երկու մասնագէտները թղթատու ըլլան, մենք կ'ուզենք օգտուիլ այս երկու աշխատութիւնները միացնելով ֆութպօլի վրայ ընդարձակ երկ մը հրատարակել յարմար ատեն մը:

Երևի օն-Քիւլայի (Գատը-գիւղ) կիրակնօրեայ յիկը կազմուեցաւ այս տարի մասնակցութեամբ Ղ. Մ. Բ. Մ.ի տեղւոյն մասնաճիւղին (որ իր հետ ունի Ռոթթիսէ և ուրիշ մասնաճիւղերէ մէկ քանի անձեր):

Լիկի խաղացանկին համաձայն, Ղ. Մ. Բ. Մ. նոյնմը. Ձի կիրակի օր առիթը կ'ունենար իր եղանակին բացուող կատարելու առաջին անգամ իր դէմ ունենալով հրէական «Մագապի» խումբը:

Ֆութպօլի հանդէպ զգացած մասնաւոր սէրս, ընազդօրէն քայլերս առաջնորդեցին մարզավայրէն ներս:

Կեանքի արտայայտութեամբ լեցուն հայ պատանեկութիւնը, որոնց մէջ կը կարծեմ գտնել հինէն ծանօթ մէկ քանի դէմքեր, արդէն իսկ տարազներով պատրաստ են դաշտին վրայ ճիշդ ժամը մէկին: Ծաւալի է որ՝ «Մագապի» որոշեալ ժամուն ի վիճակի չըլլար խաղը սկսելու բացակայողներու պատճառաւ: Հայեր թէեւ իրենց իրաւունքին մէջն էին ընդունուած ձեւակերպութիւնը կատարելով «Մագապի»ին պարտուած հռչակելու, սակայն՝ «Մագապի»ի ներկայացուցիչին խնդրանքը մէկ կողմէն, Հայոց ի դին ամէն բանի առանց ձեռք կերպութիւններով զբաղելու, խաղալու փոխարէն կողմէն, խաղը քառորդ ժամ ուշացնելու և ուրիշ թիւն մը յառաջ բերին:

Վերջապէս խաղը կ'սկսի. «Մագապի» միայն ինը հօգի, 9 տք է ընդունել որ «Մագապի» որոշեալ

Վերկա
միւս
միայն
որոշեալ

ժամէն ուշ, և պակաս անդամներով խաղալ ձեռնարկելը շատ բան պակասեցուց Հայերու եռանդէն, որոնք հաւանաբար աւելի պիտի խանդավառուէին զօրաւոր կամ գոնէ հուսար ուժով հակառակորդէ մը: Թող ներուռի ինձ մտերմաբար դիտել տալ որ այս թուլացումը մեզանչու՞մ մը պիտի ըլլար սքորի բուն ոգին ունեցողներուն համար, որոնք նոյնիսկ փորձերու ատեն չպիտի ներէին ինքզինքնուն՝ վայրկեան մը դանդաղի պէտք եղած կորովը ապացուցանելէ:

Խաղի առաջին կիսուն «Մագապի» մասց իր 9 հոգիով բացարձակ պաշտպանողականի վրայ, որով խաղը դարձաւ անհրապօր և անցաւ առանց արդիւնքի:

Դարձարէն վերջ՝ «Մագապի» իր պակասած անդամները լրացնելու անունին տակ 2ի տեղ 3 հոգի աւելցընելով իր թուին վրայ, միջոց մը 12 հոգիով շարունակեց խաղալ, սակայն եղած դիտողութեան վրայ, դատաւորը ստիպեց որ հեռացնեն 12րդ անձը: Այս պարագան մեր «Մագապի» բարեկամներուն՝ խաղի պարկեշտ սկզբունքներուն դէմ մեզանչելու նոր առիթ մըն ալ տուաւ, և փոխանակ հեռացնելու աւելցուած երեք հոգիներէն մին, հեռացուցին նախկին իններէն մէկը, որով խաղի տեւողութեանը մարդ փոխելու սխալն ալ դործեցին հակառակ՝ Հ. Մ. Բ. Մ.ի խմբապետին բողոքին վրայ, օրուան դատաւորին ըրած կրկնակի դիտողութեան: Սակայն «Մագապի»ի այս սխալ միջոցներով խումբը զօրացնելը կրկնապատկեց եռանդը Հայոց, որոնք աւելի տաք ու կանոնաւոր խաղով մը զէքօի դէմ մէկով յաղթական ելան, յաճախ չձգելով իսկ գնտակին անցնիլ դաշտին կէսէն դէպի իրենց սահմանը:

Նոյն օրը տեղի ունենալիք Անգղիացիներու մէջի մրցում մը խաղը քառորդ ժամ կրճատել պարտադրեց:

Լիկի խաղացանկէն քաղելով, 2եղ իմացնելու հաճոյքը կ'ունենամ, Ֆուլթայլի սիրահար ընթերցողներս, որ Հ. Մ. Բ. Մ.ի նոյն բիւր պիտի մրցի Դեկտ. 21ին «Յէնէր Պահչէ», Յունի. 4ին «Օլիմպիա», Յունվար 25ին «Անա Եէնիս» Ֆուլթայլի բիւրերուն դէմ:

Փափաքելի է որ մինչեւ յաջորդ խաղը՝ մրցորդներու վիճակէն աղդուելու չիւնադութիւնը անհետանայ և յամառ փորձերու շնորհիւ կատարեալ combinaison մը հաստատուի ֆօրվըրճներու միջեւ, կը յուսամ այս պայմաններով կարելի պիտի ըլլայ ապահովել փառաւոր յաղթանակներ հայ նոր սերունդին արժանիքը ու վարկը բարձրացնող:

Ա.Պ.ԻՕՆ

* * * Մագրի-գիւղի մէջ կազմուած է միջազգային շիկ մը, ուր պիտի խաղան 1 Ֆրանս., 1 յունական, 1 թրքական և 2 հայկական (Հ. Հ. Բ. Մ.ի ԳուճԳարուի և Մագրի-գիւղի մասնաձեւերուն Ֆուլթայլի խումբերը): Առաջին մրցումը տեղի ունեցաւ երկու հայկական խումբերուն միջեւ որոնք ոչինչով հաւասար մնացին:

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ. — Անցեալ կիրակի 16 Նոյեմբ. Բանիօնիօսի դաշտին մէջ ամենազգի հետաքրքիր 1000է աւելի խումբ բազմութեան մը ներկայութեան տեղի ունեցաւ Ֆուլթայլի առաջին մրցումը Հայկական Մարմնակրթական Միութեան (Armanian club) և Անգլիական միջնաժամանակ Europeի նաւաղներուն միջեւ:

Արմուռի երկու կողմերը կը ծածանէին Հայկական և հեռաւոր հեռաւոր

Անգլիական դրօշները. հայ-սքաութական գումարտակ մը կը հսկէր կարգապահութեան:

Տեղական օտար և հայ մասուլը մեծ կարեւորութիւն տուին տեղի ունենալիք այս մրցումին և դրուատակց յօդուածներով քաջալերեցին հայ ակումբը որ մինչեւ վերջը իր կորովը բարձր բռնած էր:

Մրցումը սկսաւ ճիշդ ժամը 3ին Բ. Ե. ժողովրդային մեծ խանդավառութեան մը մէջ. ամէնուս սրտերը սկսաւ բաբախել. աջ ու ձախէն քաջալերական բացազանչութիւններ կը տեղային:

Խաղը վերջացաւ ընդհանուր խանդավառութեան մէջ, Ալպիօսի ծովային դաւակները ոչինչի դէմ երկու կողով (0-2) յաղթական հանդիսացան, երկրորդ կողմ կատարեալ օվսայն մըն էր որ դատաւորին աչքէն վրիպեցաւ, ինչպէս խոստովանեցան դուրսէն:

Ասկէ առաջ նոյն խումբին հետ խաղացած էին յունական «Աբօլլօն» և «Բանիօնիօս» խումբերը, առաջինը 4-1ով իսկ երկրորդը 3-1ով յաղթուած էին:

Թ.Պ.ԱԿԻՑ

Մ. Խ. - Հինգ տարուան հալածանքներէ և ճնշումէ վերջ 0-2 կողով պարտութիւնը բոլորովին հաւասար է յաղթանակի: Մեր անկեղծ քաջալերանքը իզմիրի Հ. Մ. Միութեան և մեր բաղձանքները մօտաւոր յաջողութիւններու համար:

ԽՄԱՌԳՐԱՅԻՆՆԵՐ

Հ. Մ. Բ. Մ.ի Տարեկան՝ ինչպէս նաեւ ուրիշ մրցումներու արդիւնքի ցանկը՝ նիւթերու առատութեան պատճառով այս անգամ եւս յետաձգեցինք:

ՍՏԱՅԻՆՔ

ԱՐԱԳԱՅԻՆ շաբաթաթերթի 41, 42, 43, 44 թիւերը, Ա. տարի, օտկան Ազգայնական Ազատական կուսակցութեան. գին 7,50. բաժանորդագին տարեկան 300 դր.:

ՈՍՏԱՆ Կիսամսեայ Պարբերագիր, Արուեստներու, Գրականութեան և Գիտութեանց. Գ. տարի նոր շրջան թիւ 2 և 3. գին 20 դր.:

ՀԱՅ Բժիշկ, Բժշկական Առողջապահական ամսաթերթ, Ա. տարի, թիւ 6, գին 7,50 դր.:

ՀԱՅ ԿԻՆ, Կիսամսեայ Հանդէս, Ա. տարի, թիւ 1 և 2, գին 12,50 դր.:

ԻՐԱՆԻՆԻՅԻ, Պարբերագիրք Հայ Երիտասարդ Իրաւաբաններու Ակումբին, Ա. տարի, թիւ 2, գին 10 դր.:

ԿԸ ՆՈՒԻՐՆԵՆ

Մէկ տարուան «Հայ Սկաուտ» Որբանոցներու. Գ. Պ. Զարեհ Նոսնեան 1. Միհրդատ Համբարձումեան 1. Զարմայր Աւետիսեան 1. Վահան Զերբազ 2. Վահրամ Շիմշիրեան 1. Գառլօ Շահինեան 5 օրինակ:

Որբանոցներու յատկացուցինք և ղրկեցինք: Մէկ տարեկան «Հայ Սկաուտ» կը նուիրէ նաև Պրն. Օ. Ա. Ամասիոյ Ազգ. Վարժարանին:

Կաթն համաձայն Ինքնի ճիշտ ԵԱՆ

Տպագրութիւն Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ

Պատասխանատու-Տնօրէն ՀՐԱԶԵԱՑ ՏԵՐ-ՆԵՐՍԵՍԵԱՆ